

Chronisch Bijen Paralyse Virus (CBPV)

Dirk-Jan Valkenburg & Bram Cornelissen
Laatste update: juli 2020

Deze bijdrage is gefinancierd vanuit het honingprogramma 2020-2022 (BO-43-011.03-005)

Inleiding

Het Chronisch Bijen Paralyse Virus (afgekort CBPV) kan sterfte van bijen kan veroorzaken. Het wordt gekenmerkt door zwarte kale bijen met verlamingsverschijnselen. Het virus komt wereldwijd voor en kan het gehele jaar in een bijenvolk worden aangetroffen. In een enquête van bijen@wur (juli 2020), gaf een derde deel van de bijenhouders aan symptomen van CBPV in hun bijenvolken te hebben gezien.

Ziekteverloop

Het virus is vaak latent in een bijenvolk aanwezig. Er wordt aangenomen dat bij een plotselinge koude en/of natte periode tijdens het groeiseizoen het virus de overhand kan nemen. Vaak gebeurt dit in het voorjaar (april-juni). Het duurt ongeveer vijf dagen voordat de eerste symptomen waar te nemen zijn, waarna een geïnfecteerde bij na twee dagen al kan overlijden. Op volksniveau kenmerkt CBPV zich vaak als een langdurend chronische besmetting, waarbij een bijenvolk lange tijd kwakkelt. Uitwerpselen en haartjes, die afbreken bij een CBPV besmetting, zijn belangrijke besmettingsbronnen van CBPV. Ook door voedseluitwisseling wordt het virus in een volk verspreid.

Symptomen

Er zijn twee typen symptomen

Symptomen van type 1:

- Bijen met vleugels 'uit de kom', niet in staat te vliegen
- Opgeblazen achterlijven
- Kruiend voor de kast
- Dysenterie
- Voor de kast liggen vaak dode bijen
- Trillende, schuddende bijen

Symptomen van type 2:

- Haarloze bijen; het achterlijf is vaak zwart en glimmend (zie figuur 1)
- Geïnfecteerde bijen kunnen eerst nog vliegen, maar gaan uiteindelijk trillen en schudden als bij type 1 symptomen
- Geïnfecteerde bijen worden uit de kast gewerkt door wachtbijen

Figuur 1. CBPV Type 2 is te herkennen aan haarloze, zwarte bijen met een glimmend achterlijf
Foto: Bram Cornelissen

Preventie en bestrijding

Er zijn preventieve maatregelen die mogelijk helpen CBPV te voorkomen of te onderdrukken zoals:

- Hygiënische maatregelen, zoals raatvernieuwing en werken met schoon materiaal
- Volksvermeerdering en verjonging van het bijenbestand
- Adequate varroabestrijding (zie brochure '[Effectieve bestrijding van varroa](#)')

Ernstig besmette volken kunnen gesaneerd worden met een imker-technische methode. Deze methode gaat als volgt:

- Plaats het besmette volk op circa 20m van de bijenstand
- Haal de koningin uit de kast en stop deze in een kluisje
- Plaats een nieuwe, schone kast op de plek waar het besmette volk stond
- Sla alle bijen van de raten af
- Hang ramen met mooi regelmatig werksterbroed samen met de koningin in de nieuwe kast en voer het volk
- De verzwakte zieke bijen (ongeveer 1/3de deel) blijven achter
- De gezonde bijen keren terug naar de nieuwe kast op de oude standplaats

Meer informatie

Raadpleeg bij een verdenking een [werkgroep diagnose en bijengezondheid](#) bij u in de buurt of kijk op www.wur.nl/bijen voor meer informatie over bijenziekten en bijengezondheid

Referenties

- Cornelissen, B., Blacquièrre, B. & Steen, J. van der (2013) Effectieve bestrijding van varroa. Tweede lichtgewijzigde druk, Plant Research International, Wageningen, 48 p. <https://edepot.wur.nl/292797>.
- Cornelissen, B. (2020) Is het Chronisch Bijen Paralyse Virus een (toekomstig) probleem voor de Nederlandse bijenhouders? Nieuwsbericht Wageningen University & Research. [LINK](#)

